

TURISMUL SEXUAL: NOVELĂ ÎN MATERIA INCRIMINĂRII PENALE

SEX TOURISM: A NOVELTY IN CRIMINAL LAW

Stanislav COPEȚCHI, ORCID: 0000-0003-1822-4953

Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.54:338.48

e-mail: scopetchi@yahoo.com

Tot mai frecvent, atât în teorie, cât și în diverse rapoarte practice, dar și în conținutul unor instrumente juridice internaționale întâlnim noțiunea „turism sexual”. De consemnat că această noțiune, în cele mai dese cazuri, este utilizată, atunci când vizează un minor, și mai puțin un adult. Turismul sexual este un fenomen conex fenomenului exploataării sexuale a minorilor.

Iată cum este definit turismul sexual: „exploatarea sexuală comercială a copiilor de către adulții care vin din unele localități/țări în altele și unde se folosesc de copii întru satisfacerea propriilor necesități sexuale” [1, p.34]; „turismul sexual reprezintă călătoriile în diferite țări sau continente cu intenția de a se angaja în activități sau relații sexuale în schimbul banilor în țările în care munca sexuală este legală” [2, p.10].

Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploataării sexuale și a abuzurilor sexuale, semnată la 25 octombrie 2007 la Lanzarote [3], nu definește fenomenul turismului sexual. În același timp, așa cum se observă în doctrină, „în scopul combaterii turismului sexual, Convenția stabilește că indivizii pot fi trași la răspundere penală pentru unele infracțiuni comise peste hotare, atunci când făptașul se reîntoarce în țara sa de reședință” [4, p.14]. Constatăm că această regulă este consacrată la alin. (1) art.25 din Convenție, având suportul în principiul personalității legii penale (*alias* – principiul cetățeniei active).

Totodată, turismul sexual este reglementat în Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploataării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. Astfel, potrivit pct.29 din Preambulul Directivei „[t]urismul sexual cu implicarea copiilor ar trebui să fie înțeles drept exploatarea copiilor de către una sau mai multe persoane care călătoresc din mediul lor obișnuit către o destinație din afara granițelor unde au contacte sexuale cu copii” [5].

În legislația unor state, atestăm norme care interzic, sub sancțiunea unei pedepse penale, activități ilicite aferente turismului sexual. Aceste norme deslușesc esența turismului sexual prin redarea expresă a formelor sale de manifestare pornind de la conținutul divers al faptei prejudiciabile.

De exemplu, art.323B din Codul penal al Greciei, intitulat „Călătorii în scopul întreținerii de raporturi sexuale sau alte acte sexuale cu minori (turism sexual)” stabilește

răspunderea pentru „organizarea, finanțarea, direcționarea, supravegherea, promovarea sau intermedierea, în orice mod sau cu orice mijloc, a călătoriilor în scopul săvârșirii de către participanți a întreținerii de raporturi sexuale sau alte acte sexuale cu minori” [6]. Pentru săvârșirea uneia dintre aceste fapte, făptuitorul riscă o pedeapsă cu închisoare de până la zece ani. Aceeași normă interzice penal „participarea la călătoriile sus-indicate, în același scop” [6]. De această dată, făptuitorul este pasibil de pedeapsa închisorii de cel puțin un an.

Un conținut, pe alocuri diferit, îl are art.208AB din Codul penal al Maltei care, reglementează răspunderea pentru fapta de promovare a turismului sexual. În concret, la alin.(1) din acest articol este incriminată „fapta persoanei care diseminează orice materiale publicitare ce promovează posibilitatea comiterii oricăreia dintre infracțiunile prevăzute la art.204, 204A-204C [*i.e.*, *îndemnarea persoanelor minore să practice prostituția (art.204); instigarea prin mijloace violente a persoanelor minore să practice prostituție sau să participe la acte de pornografie (art.204A); îndrumarea persoanelor minore să practice prostituția (art.204B); participarea la activități sexuale cu persoane minore (art.204C)*], inclusiv, art.208A(1) și 208A(1A) [*i.e.*, *fotografii, filme etc. indecente reprezentând persoane minore*] sau este implicată în organizarea detaliilor de călătorie în scopul comiterii oricăreia dintre infracțiunile respective” [7]. Răspunderea este agravată atunci când: „făptuitorul periclitează în mod conștient sau din neglijență viața persoanei minore; infracțiunea implică violență sau vătămarea corporală gravă a persoanei; infracțiunea este săvârșită cu implicarea unui grup infracțional; făptuitorul abuzează de o poziție recunoscută de încredere, autoritate sau influență asupra persoanei minore” [7].

Observăm că manifestările ilegale ce caracterizează fenomenul turismului sexual sunt considerate infracțiuni, în special, în statele în care acest fenomen este răspândit. Precizăm că turismul sexual este un fenomen relativ tânăr, motiv pentru care puțini legiuitori încă s-au preocupat de reglementarea sa penală.

Nici în legislația Republicii Moldova nu întâlnim noțiunea „turism sexual”. Corespunzător, activitățile ilicite aferente turismului sexual (*e.g.* promovarea, organizarea, intermedierea călătoriilor în scopul săvârșirii unor raporturi sexuale sau a altor acte sexuale cu minorii ori participarea efectivă la aceste călătorii) nu sunt sancționate penal sau contravențional. În același timp, într-un raport de țară privind drepturile omului pe anul 2020 în Republica Moldova „[t]ara este o destinație pentru turismul sexual cu copiii” [8, p.29]. Același lucru este punctat într-un alt raport elaborat sub auspiciul Consiliului Europei [9, p.26].

Acest lucru determină ca și legiuitorul moldav să se preocupe în perspectivă de incriminarea unor forme ale turismului sexual (*e.g.* promovarea, organizarea, intermedierea călătoriilor în scopul săvârșirii unor raporturi sexuale sau a altor acte sexuale cu minorii ori participarea efectivă la aceste călătorii). La ziua de azi, legiuitorul autohton (de altfel, în mare parte, și cel străin) este orientat, mai cu seamă, spre proliferarea exploataării sexuale și a abuzului sexual a minorilor. Considerăm că și alte acte – conexe exploataării și abuzării sexuale – trebuie luate în seamă. În această categorie intră și ma-

nifestările turismului sexual. Interzicerea acestor manifestări, inclusiv pe cale penală, ar împiedica o eventuală exploatare a minorilor; or, în cele mai dese cazuri, manifestările turismului sexual constituie adevărate premise ale unei exploatări și abuzări sexuale. Tocmai de aceea pare oportună intervenția legiuitorului de a preveni săvârșirea unei fapte penale, de o gravitate înaltă, prin incriminarea, la o fază incipientă, a unei alte fapte ilicite, cu un grad de pericol social mult mai redus.

Apropo, potrivit art.21 din Directiva sus-enunțată, „[s]tatele membre [ale Uniunii Europene] i-au măsuri adecvate pentru a împiedica sau interzice [evid. ns.]: a) diseminarea materialelor care promovează oportunități de săvârșire a oricăreia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-6 [infracțiuni referitoare la abuzul sexual, infracțiuni referitoare la exploatarea sexuală; infracțiuni referitoare la pornografia infantilă și infracțiuni referitoare la ademenirea copiilor în scopuri sexuale]; și b) organizarea pentru alte persoane, în scopuri comerciale sau nu, a unor călătorii în vederea săvârșirii oricăreia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-5 [infracțiuni referitoare la abuzul sexual, infracțiuni referitoare la exploatarea sexuală și infracțiuni referitoare la pornografia infantilă]” [5].

Avându-se în vedere vectorul Republicii Moldova în plan politic, concretizat în tendința de a adera la UE, se impune ca legiuitorul moldav să adapteze cadrul normativ intern la reglementările UE, inclusiv, în materia incriminărilor penale. Poate din acest considerent, dar și ținând cont de evoluția criminalității în sfera abuzurilor și exploatării sexuale a minorilor, considerăm că fenomenul turismului sexual ar trebui să fie luat „sub lupa” reglementărilor penale.

Referințe:

1. CATANĂ, T., IONIȚĂ, D., GORCEAG, L. *Ghidul avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor traficului de ființe umane*. Chișinău, 2020. 104 p.
2. BORDENIUC, L. Turismul sexual. În: *Materialele Simpozionului național studentesc „Student, știință, societate”* (Petroșani, 7 mai 2021), pp.10-16.
3. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, semnată la 25 octombrie 2007 la Lanzarote. <https://rm.coe.int/168046e1d9> [Accesat la 21.08.2022].
4. DUMBRĂVEANU, V., ȚĂRUȘ, C., TRIBOI, C. et. al. *Psihosociologia relației copil – profesionist în domeniul social: suport de curs*. Chișinău: Bons Offices, 2016. 272 p.
5. Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0093> [Accesat la 21.08.2022].

6. *Codul penal al Greciei*. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Grecia-RO.html> [Accesat la 21.08.2022].
7. *Codul penal al Republicii Malta*. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Malta-RO.html> [Accesat la 21.08.2022].
8. *Rapoarte de țară privind drepturile omului pentru anul 2020: Moldova*. 39 p. <https://md.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/210/2020-HHR-MOLDOVA-RO.pdf> [Accesat la 21.08.2022].
9. BERKOWITZ, N. *Cercetarea practicii judiciare privind cazurile de exploatare sexuală și abuz sexual asupra copiilor în Republica Moldova*. Chișinău, 2020. 70 p.